

INGLIZ TILIDAN BOSHQA TILLARGA SO'Z O'ZLASHISH XOLATI

O'rmonova Durdonaxon Tavakkaljon qizi

Farg'ona Davlat Universiteti, Magistratura II bosqich talabasi

e-mail: durdonaxonurmanova@gmail.com

Dilshoda Mirzayeva

f.f.f.d. (PhD), Farg'ona Davlat Universiteti

Abstrakt. Ushbu maqolada ingliz tilidan boshqa tillarga so'z o'zlashish holati, tildan o'zlashgan o'zlashma so'zlarning ahamiyati, tilning leksik boyishida o'zlashma so'zlarning ahamiyati haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar. O'zlashma so'zlar, yangi so'zlar, leksikologiya, manbaa til, til aralashmasi, tilning leksik-semantik qatlami, tilga so'z o'zlashishi.

Zamonaviy ingliz tili kamdan-kam hollarda manbaa til hisoblanadi, chunki u boshqa tillarning aralashmasidan hosil bo'lgan tildir. Madaniy jihatdan, yangi so'zlarning yaratilishi ko'pchilik tomonidan oddiy qabul qilinadi. Ingliz tiliga eng ko'p ta'sir ko'rsatgan fransuz tilida ham inglizcha o'zlashmalar mavjud. Eng ko'p uchraydigan o'zlashmalardan biz quyidagilarni ko'rishimiz mumkin:

Okey / OK / K – “yaxshi” so'zi qayerdan kelib chiqqanligi haqida ko'plab spekulyativ etimologiyalar mavjud, ammo ko'pchilik bu so'zni Qo'shma Shtatlar yaratgan va ommalashgan degan fikrga qo'shiladi. Okayning ma'nosi universaldir. Fransuzlar kelishuvni bildirish uchun D'accord yoki D'acc so'zlarini ishlatishlari mumkin edi, lekin ular ko'pincha “OK” so'zini afzal ko'rishadi.⁴³

Happy hour – quvonchli soatlar: "Happy Hour" (talaffuzi: ah-pee-owar) Fransiya bo'ylab lavhalarga yopishtirilganini ko'rish mumkin. Baxtli soat - bu biznesni rivojlantirish maqsadida ichimliklar chegirmali kunning sehrli vaqti. Unda Fransiya shaharlaridagi ko'plab barlar ishtirok etadi.

Un brainstorming – aqliy hujum: Fransiyada ko'proq ijodiy g'oyalarni ishlab chiqish uchun aqliy hujumni o'tkazish mumkin. Bu so'z 100% Anglisizmdir.

Ingliz tilidagi oziq-ovqat bilan bog'liq ko'plab so'zlar dastlab fransuz tilidan kirib kelgan, ammo ularning aksariyati asrlar davomida biroz o'zgarib, ingliz tili qoidalariga ko'ra talaffuz qilinishi va yozilishi mumkin. Bunga fransuzcha “diner” so'zidan va “dinner”, “diner” va “dINETTE”, shuningdek, “le diner” fe'lidan olingan so'zlar yaxshi misol bo'la oladi.

Quyida fransuz va ingliz tillarida bir xil (yoki juda o'xshash) oziq-ovqat va ovqatlanish bilan bog'liq eng keng tarqalgan so'zlardan ba'zilar keltirilgan:

- à la carte: oldindan belgilangan kurslar ketma-ketligiga kirmaydigan individual taomlarga buyurtma bermoqchi bo'lganingizda;

- menu;

⁴³ ENGLISH WORDS USED IN FRENCH by John Elkhoury | [Learning French](#)

- apéritif (ichimlik turi);
- cafe (restoran turi);
- picnic (tabiat qo`ynidagi sayohat);
- soupe (sho`rva);
- omelette (quymoq);
- hors d'œuvre (ishtahani ochuvchi taom);
- restaurant;
- alcool (bu so`z dastlab fransuz tiliga arab tilidan lotin tili orqali o`zlashgan);
- chef (bu so`z fransuz tilida xo`jayin degan ma`noni anglatadi).

Birinchi navbatda, bu so`zlarning barchasi fransuz tilidagidan farqli ravishda talaffuz qilinganiga e`tibor berish joiz.

Manbaalarga ko`ra, fransuz va ingliz tillarida ma`nosi va imlosi ko`proq yoki kamroq bir xil bo`lib qolgan oziq-ovqat va ovqatlanish bilan bog`liq boshqa fransuz so`zlari ham mavjud.

Ingliz tili dunyo miqiyosidagi barcha tillarga o`z ta`sirini ko`rsatganligi barchaga ma`lum. Yuqorida fransuz tili misolida buni ko`rib chiqdik. Shu tillar qatorida ispan tili ham o`rin egallagan bo`lib, biz buni bir qator misollar bilan ko`rib chiqamiz. Ayni paytda Qo`shma Shtatlarda 30 millionga yaqin ispan millatiga mansub kishi istiqomat qiladi hamda bu aholining qariyb 60% qismi ikki tilda gaplashadi, ular kundalik hayotida ham ingliz, ham ispan tilidan foydalanadi. Bu ikki tilli foydalanuvchilar ba`zan biz Spanglish so`zlari deb ataydigan so`zlardan foydalanib, ingliz va ispan tillarini aralashtirgan holda so`zlashadi. AQShga yangi kelganlarning ba`zilari kelganlarida ingliz tilini bilmas edilar, muloqot qilish uchun esa ular ispan tilini o`zlari bilgan inglizcha so`zlar bilan aralashtirib yubordilar. Bu so`zlashuv usuli avloddan-avlodga o`tib bordi va ba`zilar uchun bu ularning shaxsiyatining bir qismiga aylanib qoldi.

Vaqt o`tishi bilan AQShda tug`ilgan yangi avlodlar (ularning birinchi tili ingliz tili bo`lgan) ingliz tilidan so`z yoki iboralarni olib, ularni o`zlarining so`zma-so`z tarjimalari bilan ispan tilida ishlata boshladilar. Ushbu so`zlarning ba`zilari shu qadar keng tarqalganki, ular hozirgi kunda keng qo`llaniladi va ispan jargonining bir qismiga aylangandir.

Yuqorida aytib o`tilganidek, ispan tilida ishlatiladigan inglizcha o`zlashma so`zlar ko`pincha tilga qo`shiladi va "ispanizatsiyalanadi". Bu ular fonologik, grafik va orfografik jihatdan ispan tiliga moslashtirilganligini anglatadi. Masalan: fe`llarga ispancha konjugatsiya beriladi.

<i>Voy a googlear eso.</i>	"I will Google that."
<i>Hackearon mi computadora.</i>	"My computer was hacked."

Ushbu jumlada ingliz tilidagi google so`zi googlear shaklida, computer so`zi computadora shaklida keltirildi. Ispan tilida yuqoridagi kabi to`g`ridan to`g`ri inglizcha shaklda qo`llaniluvchi so`zlar ham mavjud: influencer, click, email kabi so`zlar shular jumlasidandir. Ushbu so`zlarning aksariyati ispan tiliga moslashtirilgan yoki o`zlashtirilgan. Masalan, fe`llar ispan konjugatsiya qoidalariga ko`ra konjugatsiyaga

moyildir, lekin boshqa so'zlar esa assimilyatsiya qilinmagan bo'lib qoladi va ular ingliz tilida qanday ishlatilgan bo'lsa, xuddi shunday ishlatiladi, masalan, sportga doir o'zlashma:

El partido se definió por penaltis.

Penalty "The match was defined by penalties."

"O'yin penaltiy (jarima) bilan belgilandi."

Sayohatga doir o'zlashma: **Chcck in:** Tenemos que hacer check-in en hotel / We have to check in at the hotel / Biz mehmonxonada ro'yhatdan o'tishga majburmiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Yusupov U.K. Vklad yozikovedov Uzbekistana v razvitie sravnitel'nogo yozikoznaniya // Tilshunoslikning dolzarb masalalari (Ilmiy maqolalar to'plami) III – Toshkent, 2006. S. 22-26.
2. Gachicheladze G. Problem realichekogo perevoda. Avtoref. dokt. diss.-Tibilisi, 1961.
3. Azizov A. Tilshunoslikka kirish. -Toshkent, 1963.
4. AZ Vaxobovna. (2022) About Some Persian-Tajik Lexis and Persian Izafetic Constructions in Navoyi's Poem "Saddi Iskandari". Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture 3 (11), P.55-61.
5. AZ Vaxobovna. (2023) About Some Persian Repeats Used in Navoi's Epos "Saddi Iskandari". Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture.2023/1/13. 34-39.
6. Musayev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. -Toshkent, 2005. 14-16-b
7. AZ Vaxobovna. (2022) LINGUISTIC PROPERTIES OF TAHIR MALIK'S WORKS. Modern Journal of Social Sciences and Humanities. 5. 166-171.
8. AZ Vaxobovna. (2022) SEMANTIC-GRAMMAR STRUCTURE OF PHRASEOLOGICAL EXPRESSIONS. Modern Journal of Social Sciences and Humanities. 5. 160-165.